

SUMARIO

OPINIÓN

OS TRASTORNOS MUSCULOESQUELÉTICOS NO SECTOR DE FABRICACIÓN DE AUTOMÓBILES

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

ENTREVISTAS

Entrevista a Henrique Pérez

Responsable do Sector de automoción da CIG-Metal
Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

SABÍAS QUE...?

OS TRASTORNOS MUSCULOESQUELÉTICOS

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

INFORMACIÓN TÉCNICA A ADAPTACIÓN OU CAMBIO DE POSTO DE TRABALO

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

OPINIÓN

CAL É O TEU HORARIO LABORAL?

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

COLABORACIÓN

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

Os trastornos musculoesqueléticos no sector de fabricación de automóviles

Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

Na actualidade, a fabricación de automóviles constitúe unha importante actividade produtiva do sector industrial no noso País, concentrada na súa gran maioría na provincia de Pontevedra. En aras á súa preservación como actividade económica e socialmente viable, con capacidade para xerar empregos dignos e seguros na nosa terra, é que abordamos sen ambages no presente artigo importantes aspectos da situación da prevención de riscos e da saúde laboral no sector.

O actual contexto de crise económica, de deterioración progresiva e continuada dos dereitos laborais dos traballadores e traballadoras da Galiza non lle é alleo ao sector, sendo moitas as circunstancias e os casos nos que a crise económica vén de provocar unha importante redución das plantillas destas empresas a través de despedidos, EREs ou non renovacións de contratos, deteriorándose asemade dun xeito significativo os dereitos laborais e as condicións de traballo dos operarios e operarias que finalmente quedan traballando nestas empresas, ao verse sometidos en moitas ocasións a cambios organizativos, de horarios e quendas de traballo, de pausas e descansos, de vacacións..., producíndose ao mesmo tempo un incremento dos ritmos de traballo nas cadeas de fabricación, co obxectivo empresarial de manter altos niveis de produción a pesares de ter menos traballadores e traballadoras, na procura dun incremento da produtividade e o beneficio económico final.

Esta situación permanente e consolidada nos últimos anos, de notable incremento dos ritmos de traballo nas cadeas de produción, vén poñendo ao límite da súa resistencia a unha gran parte das plantillas deste sector, provocando unha continua e cada vez máis grande cantidade de TME (Trastornos musculoesqueléticos) -incluso en traballadores/as novos/as e con pouco tempo de traballo nas cadeas- que, en moitos casos, repítense en forma de recaídas ou novas lesións de maior gravidade e con maior limitación funcional, dando lugar ás máis das veces en lesións crónicas, con dor e limitacións funcionais perma-

**A PREVENCIÓN MAÑÁ:
INTEGRACIÓN, SIMPLIFICACIÓN,
CALIDADE DOS SERVIZOS DE
PREVENCIÓN**

www.cigsaudelaboral.org

Plataforma web para a información e consulta
en materia de Prevención de Riscos e Saúde Laboral

A prevención mañá: integración, simplificación, calidade dos servizos de prevención

Veño de escoitar nunha Xornada Técnica do ISSGA a intervención dun experto recoñecido do INSHT na que con claridade e sen divagacións, fixo unha análise, certera ao meu ver, da situación actual da prevención.

En síntese dicía que despois de trece anos da publicación da Lei de Prevención e dun enorme arsenal de reais decretos de desenvolvemento da mesma, atopámonos hoxe con que os plans, as avaliacións de riscos, a planificación preventiva, os procedementos de traballo, etc. só constitúen unha morea de papeis, cada vez máis papeis nos que todos nos perdemos, e nos que os Servizos de Prevención tratan de plasmar todos os posibles riscos, mesmo riscos que non existen na empresa.

Se botamos un pouco a vista cara atrás, vemos que ao longo dos anos 70 e 80, os técnicos de seguridade e hixiene (chamábanse así) vivían pisando permanentemente os centros de traballo, as empresas, aplicando os seus coñecementos e a súa apreciación profesional, facendo reflexión técnica alí mesmo e falando moito con todos, traballadores, encargados, técnicos, enxeñeiros,

empresarios, e aportando os seus coñecementos conseguían resultados, eu creo que espectaculares para aquela época. Estou a falar fundamentalmente dos técnicos da administración e dun pequeno grupo de técnicos de mutuas e empresas, que foron medrando xuntos, e cada un no seu ámbito, aportaban as ideas preventivas naqueles momentos iniciais. Así mesmo, os empresarios e os sindicatos, comezaban a coller o pulso destas técnicas que melloraban as condicións de traballo e a saúde dos traballadores. Logo nos 90 chegou a lei 31/95, os SPA, a prevención masiva.

A conclusión na que eu creo que coincidimos moitos, é que publicada esta Lei e co paso do tempo, non acertamos. Non acertaron os empresarios, non acertaron os sindicatos, pero sobre todo non acertaron os servizos de prevención e mesmo non acertou a administración. Creamos unha prevención de papeis.

Uns escribían moitos papeis e outros liamos e validabamos ou non todos eses documentos, sen sospeitar que nos íamos afastando da esencia, do importante. Estabamos utilizando a cortiza sen decatarnos de que o que paga a pena, o fundamental, está no cerne.

As grandes empresas adoitan ter departamentos de prevención con técnicos especializados e adicados todo o tempo a resolver os problemas que se presentan nas condicións de traballo, pero este non é o caso xeral das empresas de Galiza, onde preto do 90% das mesmas son pemes ou micropemes, e son nelas nas que podemos e debemos trocar os costumes preventivos, necesitamos variar esta idea na que se asimilaba producir máis papel a conseguir mellor prevención. Se cadra era unha prevención defensiva.

Teño falado en moitas ocasións que xestionar a prevención ten unicamente unha condición innegociable, que é que o empresario a asuma e a

integre en todos os niveis da súa estrutura empresarial, do mesmo xeito que se fai con calquera outro dos obxectivos que ten a empresa para que os resultados de produción sexan óptimos. Esta debe ser a meta, e para conquerila, precisamos axustar as nosas accións a partires de hoxe, utilizando as ferramentas que temos na man que nos van permitir racionalizar e simplificar a acción preventiva.

O éxito desta proposta está en asumir e aplicar tres piares que están postos a disposición dos delegados de prevención, empresarios e técnicos de prevención, e iso compre que o teñamos claro, para acadar unha senda de racionalidade e credibilidade que necesitamos hoxe todos.

Estou a falar de seguir o indicado nas Guías do INSHT referidas á Integración da Prevención, á Simplificación Documental e á de Calidade dos Servizos de Prevención Alleos. Estes tres documentos, constitúen un todo e non se pode entender un sen os outros.

A integración, xa teño indicado, é a base para podermos facer prevención. Considérase fundamental que o servizo de prevención actúe como promotor diante da dirección da empresa coa finalidade de que esta asuma a súa responsabilidade xeral en materia de prevención e faga asumir as súas aos escalóns xerárquicos en cascada, apoiando coa súa autoridade, o papel asesor que xoga o Servizo de Prevención a este

respecto, de xeito que todos comprendan esta necesidade e acepten e mesmo soliciten o asesoramento, e lle informen de todas as circunstancias que requiran o seu coñecemento ou intervención.

É neste momento, cando o Servizo de Prevención xa pode realizar a avaliación e a proposta de planificación preventiva en

estreito contacto coas unidades afectadas, recabando delas a información necesaria para que as ditas actividades poidan desenvolverse.

Compre que o Servizo de Prevención valore a **“efectividade da integración”** sempre que revise a avaliación dos riscos, e de ser necesario, faga valoracións adicionais para examinar sistematicamente a integración da prevención nas unidades do sistema de xestión, en particular, trala primeira implantación das medidas de integración, indicando as unidades onde se produciron fallos. A comunicación permanente cos mandos e traballadores, vai ser fundamental para mellorar na integración.

En canto á documentación na que se reflicten as actividades preventivas, compre **“simplificar”**, evitando eses enormes tochos-plan que levan de todo, mesmo o que non fai falta, e que fan imposible atopar ás veces, cousas elementais na avaliación. Estamos a falar de pemes e microempresas de ata 50 traballadores que non sexan do Anexo I

O Plan de Prevención simplificado e comprensible, debe conter basicamente o seguinte:

1. Identificación da empresa, proceso produtivo e características xerais, incluíndo a estrutura organizativa que nos vai servir para identificar os niveis xerárquicos para a integración .
2. Política de prevención da empresa, coa consulta a delegados e información aos traballadores e co compromiso inequívoco da dirección.
3. Prácticas e procedementos de traballo, indicando que os procedementos preventivos se integraron nas actividades da produción.

4. Relacionaranse os procedementos documentados, e que os traballadores teñen recibido a formación-información que compre.
5. Organización da prevención, explicando a modalidade preventiva escollida e describindo as funcións preventivas atribuídas ás distintas unidades, facendo constar expresamente que os directivos e mandos recibiron tamén a formación e información necesaria
6. Revisión periódica e mellora cada vez que se efectúe unha avaliación de riscos (ocasional ou periódica), valorando a eficacia da xestión, analizando a conveniencia de modificar os procedementos ou as funcións indicadas ou de mellorar a súa implantación

Dentro deste plan preventivo, deberán estar claras e escritas as funcións e responsabilidades da dirección da empresa e dos distintos responsables dos departamentos (producción, recursos humanos, mantemento, etc.) e mesmo dos delegados de prevención, traballadores designados, e por suposto, as responsabilidades específicas do Servizo de Prevención.

A lectura da Guía Técnica de Simplificación Documental, vainos aclarar e ampliar, todos os conceptos necesarios para poder facer unha prevención concreta e participada.

A terceira pata desta terapia é que todo o traballo anterior, debe ser levado a cabo con calidade polo Servizo de Prevención, é dicir, os SPA deben desenvolver unha serie de actividades que axuden ao emprego a integrar a Prevención producindo unha documentación simplificada.

Basicamente deben aportar asesoramento e asistencia para a integración da prevención que se resume nos seguintes ítems:

- Promoción da integración da prevención
- Apoio para a integración da prevención no sistema xeral de xestión da empresa
- Intercambio de información entre a empresa e o SPA
- Valoración da integración da prevención
- Consulta aos traballadores
- Execución de actividades especializadas
- Avaliación dos riscos
- Planificación da actividade preventiva
- Información e formación dos traballadores
- Vixilancia da saúde dos traballadores
- Elaboración de documentación varia

Ben, logo de todo o anteriormente exposto, concluiremos que temos unha nova maneira de enfocar a prevención que consiste en xestionar integrando esta no proceso produtivo e en todos os estamentos da empresa, de arriba abaixo, facendo unha documentación simplificada e entendible e que os SP fagan o seu papel con calidade. Eu non podo menos que recomendar aos servizos de prevención a utilización destas tres guías técnicas, e animar aos empresarios e traballadores para que demanden a súa aplicación nas empresas.

Ata o de hoxe non foi así, e mañá?

José Antonio Rodríguez Arribe

Edita: Gabinete Técnico Confederal de Saúde Laboral

